

ประกาศโฆษณาการรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

เลขที่คำขอ	61100194	วันที่ยื่นคำขอ	24 ตุลาคม 2561
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	ละมุดสุโขทัย หรือ Sukhothai Sapodilla หรือ Lamut Sukhothai		
รายการสินค้า	ละมุด		
ผู้ขอขึ้นทะเบียน	จังหวัดสุโขทัย		
ที่อยู่	ศาลากลางจังหวัดสุโขทัย ถนนนิกรเกษม ตำบลธานี อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย 64000		

1. คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

ละมุดสุโขทัย หรือ Sukhothai Sapodilla หรือ Lamut Sukhothai หมายถึง ละมุดสายพันธุ์มะกอกที่มีลักษณะผลยาวรีทรงไข่ ผิวเปลือกบางมีสีน้ำตาลอมเหลือง เนื้อแห้ง กรอบ ละเอียดไม่เป็นทราย สีน้ำตาลอมแดง มีกลิ่นหอม รสชาติหวาน ปลูกในพื้นที่ 7 ตำบลใน 2 อำเภอของจังหวัดสุโขทัย ได้แก่ ตำบลท่าทอง ตำบลปากน้ำ ตำบลคลองกระจง ตำบลเมืองบางยม ตำบลย่านยาว อำเภอสวรรคโลก และตำบลสามเรือน ตำบลวัดเกาะ อำเภอศรีสำโรง

ลักษณะของสินค้า

- (1) พันธุ์ : พันธุ์มะกอก
- (2) ลักษณะทางกายภาพ
 - รูปทรง ผลยาวรีทรงไข่
 - ผิวเปลือก บาง มีสีน้ำตาลอมเหลือง
 - เนื้อ แห้งละเอียดไม่เป็นทราย สีน้ำตาลอมแดง กรอบ กลิ่นหอม
 - เมล็ด เล็กสีน้ำตาลดำ
 - รสชาติ หวาน
- (3) ลักษณะทางเคมี
 - ค่าความหวานอยู่ในช่วง 20 - 25 องศาบริกซ์

2. กระบวนการผลิต

การปลูก

(1) กิ่งพันธุ์ละมุด ต้องเป็นกิ่งพันธุ์ที่ได้จากการตอนกิ่งละมุดสายพันธุ์มะกอก ในพื้นที่ตำบลท่าทอง ตำบลปากน้ำ ตำบลคลองกระจง ตำบลเมืองบางยม ตำบลย่านยาว อำเภอสวรรคโลก และตำบลสามเรือน ตำบลวัดเกาะ อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

(2) สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูก ปลูกบริเวณลุ่มแม่น้ำยมทั้งสายเก่าและสายใหม่ พื้นที่มีลักษณะดินร่วนปนทราย

(3) การเตรียมแปลงปลูก ทำการขุดหลุมปลูกขนาด 50 เซนติเมตร ความลึกประมาณ 30 เซนติเมตร ระยะหลุม 3 × 3 เมตร และทำการรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก ประมาณ 3 - 5 กำมือต่อหลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมี แล้วคลุกผสมให้เข้ากันกับดินใส่ก้นหลุม โดยให้ก้นหลุมสูงขึ้นมาเล็กน้อยพอเหมาะสำหรับนำกล้าลงปลูก

(4) วางกล้าพันธุ์ตรงกลางหลุม โดยพยายามให้ดินติดกิ่งตอนให้มาก ตั้งให้ต้นตรง เมื่อกลบดินแล้ว กะให้ดินเสมอกับตุ้มของกิ่งตอน การกลบดินจะใช้ดินละเอียดกลบรากให้แน่น แล้วปักหลักให้ชิดกับลำต้น ให้หลักหยั่งลงไปดินแล้วผูกกิ่งตอนให้ติดกับหลัก เพื่อกันลมโยก และรดน้ำให้ชุ่ม

การดูแลรักษา

(1) การให้น้ำ ละมุดสุโขทัยเป็นผลไม้ที่ต้องการน้ำ โดยเฉพาะช่วงออกดอกและดอกบานจะให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ช่วงผลแก่ก่อนเก็บเกี่ยวจะลดการให้น้ำเพื่อเร่งความหวานและความกรอบของละมุด

(2) การใส่ปุ๋ย จะเปลี่ยนไปตามระยะเวลาของความต้องการ คือ หลังเก็บผลผลิตจะใส่ปุ๋ยคอกพร้อมปุ๋ยเคมีเพื่อช่วยบำรุงต้นก่อนออกดอก และใส่ปุ๋ยเคมีเพื่อช่วยให้ต้นมีการเก็บสะสมอาหารในการสร้างตาจากนั้นใส่ปุ๋ยเคมีในช่วงผลเริ่มแก่เพื่อปรับปรุงคุณภาพเนื้อ

(3) การตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งกิ่งหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตละมุดสุโขทัยรุ่นแรกไปแล้ว โดยตัดแต่งกิ่งที่เป็นโรค กิ่งแห้ง กิ่งฉีกหักเสียหาย เนื่องจากการเก็บเกี่ยว และกิ่งแขนง กิ่งกระโดง ในทรงพุ่ม เพื่อควบคุมทรงพุ่มและความสูงของต้น เพื่อสะดวกในการดูแลรักษา เก็บเกี่ยวผลผลิต และช่วยบำรุงต้นให้มีความสมบูรณ์

การเก็บเกี่ยว

(1) ละมุดจะเริ่มให้ผลผลิตตั้งแต่ปีที่ 3 และจะเก็บเกี่ยวผลผลิตเป็น 2 ช่วง คือ ในช่วงเดือนตุลาคม - เดือนธันวาคม และในช่วงเดือนมกราคม - เดือนมีนาคม

(2) การเก็บเกี่ยว สังเกตจากจุกแหลมของยอดเกสรตัวเมียที่ติดอยู่กับบริเวณผลจะร่วงหายไป โคลบนผิวเปลือกจะหลุดร่วงง่ายเมื่อถูเบาๆ และสังเกตสีเปลือกผลจะเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีน้ำตาลอมเหลืองหรือสีน้ำตาลเข้มเมื่อผลแก่

(3) เก็บเกี่ยวโดยใช้มือเก็บ หรือใช้สวิงหรือตะกร้อ

(4) การบ่ม เมื่อต้องการบ่มเป็นการทำให้ละมุดสุกสม่ำเสมอพร้อมๆ กัน และมีรสหวาน ไม่ฝาด

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนฉลาก หรือบรรจุภัณฑ์ ให้ประกอบด้วยคำว่า ละมุดสุโขทัย หรือ Sukhothai Sapodilla หรือ Lamut Sukhothai

(2) ระบุชื่อแหล่งผลิต หรือผู้ประกอบการค้า หรือข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น วันที่เก็บเกี่ยว การเก็บรักษา วันที่เหมาะสมในการบริโภค เบอร์ติดต่อ เป็นต้น เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

3. ลักษณะภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลท่าทอง ตำบลปากน้ำ ตำบลคลองกระจง ตำบลเมืองบางยม ตำบลย่านยาว อำเภอสวรรคโลก และตำบลสามเรือน ตำบลวัดเกาะ อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย เป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำยมไหลผ่านพื้นที่เพาะปลูกถูกน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก ทำให้มีการเกิดแร่ธาตุจากตะกอนดินน้ำพัดพา โดยเฉพาะแร่ธาตุโพแทสเซียมและซิลิกา โดยมีภูมิฐานเป็นตะพักลำนํ้าระดับกลาง มีวัตถุต้นกำเนิดเกิดจากตะกอนน้ำพาบริเวณตะพักลำนํ้าระดับกลาง ลักษณะคุณสมบัติของดินเป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแบ่งสีน้ำตาลปนเทาถึงสีเทาปนน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีน้ำตาลปนเหลือง ค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดินมีลักษณะเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ในขณะที่ดินล่างเป็นดินเหนียว สีเทาหรือสีเทาอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีแดงปนเหลือง และมีสีลาแลงอ่อนสีแดง ร้อยละ 5 - 50 โดยประมาณ อาจพบก้อนลูกรังปะปนอยู่บ้าง ค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดิน มีลักษณะเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง

ด้านสภาพภูมิอากาศของจังหวัดสุโขทัย มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1,208.88 มิลลิเมตร จากสภาพภูมิอากาศที่มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดปีอยู่ในช่วง 20-30 องศาเซลเซียส เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการแทงช่อดอก การติดผล และระยะเวลาการสุกของผลละมุดสุโขทัย ทำให้ละมุดสุโขทัยสามารถเจริญเติบโตได้ในพื้นที่มีแสงแดดรำไร จนถึงแสงแดดกลางแจ้ง

จากลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศดังกล่าว ส่งผลให้ละมุดสุโขทัยที่ปลูกในพื้นที่ดังกล่าวสามารถเจริญเติบโตได้ดีให้ผลผลิตสูง เนื้อแห้ง กรอบ และมีรสชาติหวาน

ประวัติความเป็นมา

ละมุดสุโขทัย เป็นละมุดพันธุ์มะกอก ซึ่งเป็นพันธุ์ดั้งเดิมโบราณและถือว่าเป็นไม้ผลประจำถิ่นในพื้นที่ที่ช่วยในเรื่องระบบนิเวศเศรษฐกิจ และทนต่อสภาพน้ำท่วมขังและสภาพแห้งแล้งได้ดี มีการปลูกละมุดมาเป็นระยะเวลานานเกือบ 100 ปี แหล่งที่ปลูกละมุดมากที่สุด คือ ตำบลท่าทอง ตำบลคลองกระจง ตำบลเมืองบางยม อำเภอสวรรคโลก ตั้งคำขวัญประจำตำบลท่าทอง ที่กล่าวว่า “ถิ่นละมุดสุหวาน ละมุดท่าทอง” โดยวัดหนองไฉ้ ตำบลท่าทอง อำเภอสวรรคโลก ได้จัดประกวดผลผลิตละมุดเป็นประจำทุกปี และมีการจำหน่ายในงานเทศกาลประเพณีสำคัญ ของจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ ในปี พ.ศ.2438 งานนมัสการพระแท่นศิลาอาสน์ จังหวัดอุดรดิษฐ์ ปี พ.ศ.2457 งานวัดพระพรางค์ จังหวัดสุโขทัย ปี พ.ศ. 2475 งานนมัสการพระพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก ปี พ.ศ.2477 งานวัดหนองไฉ้ งานปิดทองหลวงพ่อบึงที่น่องจังหวัดสุโขทัย รวมไปถึงงานพ่อบึงรามคำแหงมหาราช งานสักการะพระแม่ย่า จังหวัดสุโขทัย งานเทศกาลพระยาพิชัยดาบหักและงานกาชาด จังหวัดอุดรดิษฐ์ รวมทั้งงานแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและงานกาชาดจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งงานเหล่านี้ยังคงจัดกันเป็นประจำและต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน จึงกล่าวได้ว่าจังหวัดสุโขทัยเป็นแหล่งผลิตละมุดหวานแหล่งหนึ่งของประเทศ มีพื้นที่ปลูกมากกว่า 5,000 ไร่ ในอำเภอสวรรคโลก และอำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย อีกทั้งได้มีการเรียนรู้คัดเลือกสายพันธุ์ และการขยายกิ่งพันธุ์ จากภูมิปัญญา

อย่างยาวนาน ส่งผลให้มีการซื้อขายกิ่งพันธุ์ไปยังต่างจังหวัดมากมายในนาม “ละมุดสุโขทัย” ผวนกับภูมิปัญญาการบ่มละมุดที่เลือกใช้ใบตองกล้วยตานีที่ปลูกในพื้นที่ มีความหนา เหนียวไม่กรอบ ใช้สำหรับการรองบ่มเพื่อช่วยรักษาสภาพอุณหภูมิการบ่มได้ดี ทำให้ละมุดสุกสม่ำเสมอ จึงถือได้ว่าละมุดสุโขทัยเป็นผลไม้ที่อยู่คู่กับพื้นที่มาอย่างยาวนาน และรู้จักกันแพร่หลายทั่วไป

4. ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การผลิตละมุดสุโขทัย ครอบคลุมพื้นที่อำเภอสวรรคโลก 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลท่าทอง ตำบลปากน้ำ ตำบลคลองกระจง ตำบลเมืองบางยม ตำบลย่านยาว และอำเภอศรีสำโรง 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลสามเรือน ตำบลวัดเกาะ ของจังหวัดสุโขทัย รายละเอียดตามแผนที่

5. การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

(1) ละมุดสุโขทัย ต้องปลูกและผลิตในเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น

(2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้าละมุดสุโขทัย รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

6. เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

(1) ให้มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า ที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ละมุดสุโขทัย

(2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ละมุดสุโขทัย และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิต และระดับจังหวัด

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ ละมุดสุโขทัย

ขอบเขตพื้นที่การผลิต ละมุดสุโขทัย ครอบคลุมพื้นที่อำเภอสวรรคโลก 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลท่าทอง ตำบลปากน้ำ ตำบลคลองกระเจง ตำบลเมืองบางยม ตำบลย่านยาว และอำเภอศรีสำโรง 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลสามเรือน ตำบลวัดเกาะ ของจังหวัดสุโขทัย